

Zdeněk Svěrák slaví 90 let. „Naše hry nestárnou tak rychle“

03.03.2026

Legenda českého divadla a filmu Zdeněk Svěrák oslaví 28. března 90 let. Stále vystupuje na pódiu Žižkovského divadla Jára Cimrmana. Městská část Praha 3 se připojuje ke gratulantům.

Přeji vám za celou městskou část všechno nejlepší a hodně zdraví k 90. narozeninám. Můžete nám prozradit, jaká máte přání?

Ještě pár let být na světě v použitelném stavu.

Co vám dnes dává divadlo a co devadesátiletý člověk nemůže dostat nikde jinde?

Na rozdíl od filmu, televize a rozhlasu je divadlo osobním setkáním živých s živými. Je to bezprostřední vzájemné předávání emocí. Když si obě strany rozumí, dojde k zázraku, při němž duše pookřeje. Když onemocní někdo z publika, má smůlu, ale když se to stane herci, zázrak se nekoná. Proto jsem tak vděčný, když se sejdeme v šatně v plném počtu.

Občas se říká, že Divadlo Jára Cimrmana by jinde než na Žižkově ani nemohlo být. Souhlasíte s tím? Hodí se k sobě nějak?

Byli jsme i jinde, ale Žižkovské divadlo je po všech stránkách nejlepší.

Vaše divadlo je na Žižkově od roku 1992. Pořád máte vyprodáno. Proč jste se nikdy nestěhovali do většího?

Na zájezdech hrajeme i ve velkých divadlech. Třeba v Jablonci, v Liberci, v Olomouci... Tam se musíme vyrovnat s tím, že diváci sedí i daleko od nás a vysoko nad námi a je třeba všechno říkat čelem k nim, jinak je naše hlasové vybavení zklame. Kapacita Žižkovského divadla je pro nás ideální. Ani málo, ani moc.

Pamatujete si své první dojmy ze Žižkova, když jste tu začínali? Jak se podle vás tahle čtvrt změnila a co je na ní stejné?

Když jsme se přistěhovali, byl Žižkov tmavý. Domy měly kalně šedé a oprýskané omítky. Teď jakoby prokoukl a člověk se až diví, jak jsou některé stavby ve světlém odění pozoruhodné. Už se nekonají tradiční celonoční fronty na lístky. Ty seženete jen přes internet. A prý je to těžké.

Jak se za tu dobu změnilo publikum? Směje se stále stejným věcem jako dřív?

Publikum se změnilo hodně. Moji vrstevníci už k nám nechodí. Diváci jsou většinou z generace mých dětí a vnoučat. Ale to je věc, která mě nepřestává překvapovat. Že humor vytvořený v době, kdy ještě nebyli na světě, a v jiných společenských podmínkách, nepřestává fungovat. Že ty komedie nestárnou tak rychle jako my, co je pomalu šedesát let hrajeme.

Divadlo Jára Cimrmana má s příznivci zvláštní vztah. Proč považujete za důležité se s nimi po každém představení pozdravit?

Jsou diváci, pro které je návštěva Divadla Jára Cimrmana vzácný zážitek. Kolikrát to trvá měsíce, než se k nám dostanou. A tak je pro ně potěšující, když se s nimi po představení vyfotíme a podepíšeme jim knížky nebo divadelní programy.

Co dnes cítíte, když se postavíte na jeviště divadla? Stává se vám ještě občas, že máte trému?

Jak stárnu, uvědomuju si víc a víc konečnost svého pobytu na jevišti. A vážím si každého představení. Tréma, když není ochromující, je zdravá. Dáváme-li kus, který jsem dlouho nehrál, dostaví se.

I přes úctyhodný věk stále vystupujete. Jak často chodíte do práce?

Byl jsem zvyklý na 16 představení v měsíci. Teď hraju průměrně 10.

Divadlo Jára Cimrmana vzniklo před 60 lety taky na základě mystifikace a recese. Díky čemu se z něj podle vás stala stálice na české scéně?

To namouduši nevím, jen odhaduju. Myslím, že jsme navázali na poetiku Osvobozeného divadla. Počítáme s divákem, který dával ve škole aspoň trochu pozor. Důvodem může být i to, že Cimrman byl smolař. Pocit, že máme na víc, a kdyby nám neházeli jiní klacky pod nohy, byli bychom skvělí, je vlastní i českému národu. Teď, když jsme samostatní a neutiskovaní, ukazuje se, jak je to mylné.

Některé z vašich postav ožívají ve skutečném životě, například zastávka U Prdlavky stojí v místech, kde se točil film Vrchní, prchni. Proč si podle vás chtějí lidé připomínat vaše postavy? Jsou tak komické, nebo tak reálné?

Nejlepší je, když je postava komická i reálná. Hujera potkáte i v životě. A už se píše s malým h. Už je to vlastnost.

Se souborem teď vystupuje Ondřej Vetchý, Vojtěch Kotek nebo Miroslav Táborský. Jejich role zná v podstatě každý Čech. Jak se sžívali se souborem? Kdo je při tom vedl?

Potřebovali jsme inteligentní herce, kteří pochopí, že by neměli vynikat svou profesionalitou, ale schopností včlenit se mezi nás neškolené samouky. Myslím, že jsme je našli. Nedělá jim problémy převzít něco od svých předchůdců, aniž by ztráceli své pojetí role. Já jako zástupný režisér vím, co by jim Ladislav Smoljak nedovolil.

Jak vidíte budoucnost Divadla Jára Cimrmana?

My otcové zakladatelé — myslím tím Miloně Čepelku a sebe — se snažíme, aby divadlo dokázalo hrát i bez nás. Proto si pěstujeme alternanty. Jak to dopadne, uvidíme. Ale taky je možné, že neuvidíme. Nechme to osudu.

Rozhovor vznikl korespondencí s panem Zdeňkem Svěrákem.